

סיכומי תוספות

THE SIXTH PEREK OF YEVAMOS IS DEDICATED:

לע"נ גרשון בן החבר מרדכי

YEVAMOS DAF 55 IS DEDICATED:

הרב גרשון הרב יעקב משה ז"ל ל'Zecher Nishmas

עמוד א'

המתחיל	דיבור	השלב בגמרא	הבעיה	הפתרון
מאשת	אלא מאשת אח ילפינן דשכן דבר על ידי קדושין וקרובי עצמו.	למאי דפרישית לעיל דאחות אשה לא חשיב חומרא מה שבידו לרבות, איך לומדים מאשת אח שיש בידו לרבות?	לומדים רק שכשם ששייך אחוה מן האם באשת אח, שייך גם כן אחוה מן האם באחות אשה.	
דיש	וחדא דיש לה בניים לאחר מיתת בעלה	למה הכא מצרכינן קרא לאסור לאחר מיתה, ובקדושין (יג): להפך קבעי מנלן דאשת איש שריא אחר מיתת בעלה?	הכא צריך קרא לאסור דלא נילף מאשת איש דשריא לאחר מיתה.	
		לקמן (צד): גבי חמותו לאחב מיתה, אי לאו קרא "אותו ואתה" היתה בחיוב שרפה!	בכולהו צריך קרא לאסור ולהתיר, דלא נילפו מהדדי.	
בהוייתה	ואימא אשת אח מן האם כאשת אח מן האב. מה אשת אח מן האב לאחר מיתת בעלה שריא, אף אשת אח מן האם לאחר מיתת בעלה שריא. אמר קרא היא, בהוייתה תהא.	כאן כתוב שאשת האח מצד האם תמיד אסורה. א"כ למה לעיל (דף יז): איצטריך למילף אחוה מבני יעקב מגזירה שווה?	הגזירה השווה מלמדת אותנו שלא בעינן מאבא ומאימא משום דכתיב יחדיו.	
דכתב	דודתו דכתב בה רחמנא "ערירים יהיו" למה לי?	לפי הריב"א -- דמפרש דאין ערירי בכל חייבי כריתות אלא היכא דמפרש קרא בהדיא -- לכאורה אין מקום לשאלה!	כבר פרישית (בריש מכילתין) שלומדים ערירי לכל העריות מנידה, שכתוב לגבי אשת אחיו "נידה היא".	
לישתוק	אדרבה מדגלי רחמנא העראה	השתא דחייבי לאוין	ר' משה כהן: לולי קרא דמחייב העראה בחייבי	

<p>כריתות, הו"א דמדגלי רחמנא דבעינן גמר ביאה דווקא בשפחה, א"כ חייבי כריתות חייב אפי' בהעראה, וחייבי לאוין רק בגמר ביאה (דילפינן משפחה חרופה). אבל כיון ד<u>כתיב</u> העראה בחייבי כריתות, אם כל חייבי לאוין חייבים רק בגמר ביאה, א"כ לא צריך קרא גבי שפחה חרופה!</p>	<p>בהעראה, אם כן לשתוק קרא בחייבי כריתות, ונילף מחייבי לאוין!</p>	<p>בחייבי כריתות, מכלל דחייבי לאוין בגמר ביאה. אמר רב אשי אם כן לשתוק קרא משפחה חרופה!</p>	
---	---	--	--

עמוד ב'

המתחיל	דיבור	השלב בגמרא	הבעיה	הפתרון
			מהי הדרשה?	הוי כאילו כתיב "דור שלישי יערה", וא"כ משמע שדור שני לא יערה.
	אתיא	דחייבי עשה מנא לן? אתיא ביאה ביאה.	כתוב בסנהדרין (פד.) שדבר הבא מן הכלל <u>אין</u> דנין אותו בגזירה שוה!	התם לא ילפינן רק משום דלא כתיב בהדיא, אלא נפיק מכלל. אבל הכא ביאה לא אתי מן הכלל, אלא כתיבא בהדיא, וא"כ שפיר אתיא לגזירה שוה.
	אי	יבמה לשוק מנלן? אי למאן דאמר לאו לאו, אי <u>למאן</u> דאמר עשה עשה.	בין לרב ובין לשמואל איכא <u>לאו</u> !	לא גרסינן הכי.
			מה הפירוש?	נקנית <u>בהעראה</u> .
				ר' שמעון הזקן : הכא קני בהעראה, דרק עשה העראה ופירש מיד, ולא גמר ביאתו. משא"כ התם לא קני בהעראה, כיון דעושה כל הביאה, ודעתו על גמר ביאה.
	אשה	אשה לבעלה מנלן? אתיא קיחה קיחה.	ר' נסים : בקדושין (י.) בעי אם תחלת ביאה קונה, או סוף ביאה קונה. ומסיק דכל הבעל דעתו על גמר ביאה, <u>ולא קני בהעראה</u> !	ר' יצחק בן ר' מאיר : התם מדובר בסתם דעתו שהיא על גמר ביאה, משא"כ הכא שהוא שמפרש שהוא רוצה לקנות בהעראה, קני בהעראה אפי' אם גומר ביאתו.
				ר"ת : אחרי שהתורה לימדה שהעראה היא כמו ביאה, הגמרא שואלת אם <u>תחילת העראה</u> או <u>סוף העראה</u> קונה (עיין תוספות ישנים).
				תירוץ א' : עיקר קנין ביאה לומדים מהפסוק ובעלה, ולא מקיחה דעריות, דקיחה דעריות <u>לא משתעי בקנין</u> כלל. מקיחה דעריות רק לומדים שהעראה תיחשב כגמר ביאה.
				תירוץ ב' : אי לאו ובעלה, לא הוה גמרינן קידושי כסף מקיחה קיחה דשדה עפרון. אלא הוה מוקמינן קיחה דקרא בקידושי ביאה, משום דמסתבר למגמר טפי קיחה דאשה מקיחה דאשה. אבל השתא דכתיב ובעלה, ע"כ גמרינן קיחה דהיינו קידושי כסף משדה עפרון.
				ולקחה לו לאשה אינו מופנה לג"ש.
				למה נפקא לן בקדושין (ט:) דאשה נקנית בביאה מדכתיב ובעלה? תיפוק ליה מקיחה קיחה!
				לפי תירוץ א', כתיב ביבמה ולקחה לו לאשה, ואיירי בקנין, וא"כ למה לא נילף מהתם?
				לפי תירוץ א', קיחה דחייבי לאוין דכהונה איירי בקנין, וגם <u>דרשינן ליה לג"ש</u> , וא"כ למה לא נילף משם?
				לפי תירוץ ב', למה לא איצטריך קיחה להעראה?
				דא"כ לשתוק מובעלה, ונילף כולה מילתא מעריות!

<p>לומדים בעל מהך דרשא דהכא, דאשמועינן דלאחר מיתה לא מיקרי שארו.</p>	<p>כתוב בב"ב (קיד:) שבעל כשהוא בקבר אינו יורש את אשתו להנחיל לקרוביו, ומזה לומדים שגם בן כשהוא בקבר אינו יורש את אמו להנחיל לאחיו מן האב. אבל קשה, למה בעל פשיטא טפי מבן?</p>	<p>לאחר</p> <p>אמר רבא וכו' שכבת זרע דאשת איש וכו' פרט למשמש מתה דסד"א [הואיל] לאחר מיתה נמי איקרי שארו אימא ליחייב עלה באשת איש קמ"ל.</p>			
<p>ר"י: איצטריך דרשא דשמעתין רק למאן דדריש התם "ומתו גם שניהם" עד שיהו שניהם גדולים.</p>	<p>בסנהדרין (סו:) לומדים שמשמש מתה פטור מפסוק אחר "ומתו גם שניהם"! אי"כ למה כאן לומדים משכבת זרע דאשת איש?</p>		<p>לשקינא</p> <p>דסוטה למה לי? לכדתניא שכבת זרע פרט לדבר אחר. מאי דבר אחר וכו' אלא אמר רבא פרט לשקינא לה דרך אברים.</p>		
<p>ניחא ליה לאוקמי ההוא תנא (דדריש עד שיהו שניהם שוים) אפילו כמ"ד משמש מת בעריות פטור שאת זה הוא כבר למד משכבת זרע דאשת איש.</p>	<p>קאמר התם דלאידך, מעשה הורדוס לאו כלום הוא. אבל למה לא נפקא ליה מקרא דהכא?</p>			<p>אינו</p> <p>גמר ביאה בשפחה חרופה זו הכנסת עטרה. מתיב רב ששת, שכבת זרע אינו חייב אלא על ביאת המירוק. מאי לאו מירוק גיד? לא מירוק עטרה.</p>	
<p>אה"נ, זה רק כמ"ד התם דמעשה חידודין לאו כלום הוא.</p>	<p>ערוך גורס התם "ומתו גם שניהם" פרט למעשה חידודין. ופרש"י שמעשה חידודין היינו דרך אברים. אבל אי"כ למה הכא פשיטא ליה לאביי דדרך אברים לאו כלום הוא ולא צריך קרא?</p>		<p>אתא למעוטי מאי?</p> <p>למ"ד העראה זו הכנסת עטרה, האם היא ראויה להתעבר בהעראה לבד?</p>		
<p>אפילו למאן דממעט מעשה חידודין מפסוק התם, מ"מ פשיטא ליה לאביי הכא ע"פ דרשה מהפסוק שם.</p>	<p>אפילו אמר לה אל תסתרי סתם, הוי קינוי. ואם כן, מה בכך אם הזכיר נמי דרך אברים? כיון דאמר לה נמי אל תסתרי!</p>				<p>אתא למעוטי מאי?</p> <p>אתא למעוטי העראה ושלא כדרכה. אבל על ביאה הראויה להזריע חייב, אפילו אם לא הוציא זרע בפועל, כמו באשת איש, אף על גב דכתיב בה ש"ז.</p>
<p>אמר לה איני חושדך אלא דרך אברים. ולא חושד בה בסתירה.</p>	<p>אתא למעוטי העראה ושלא כדרכה. אבל על ביאה הראויה להזריע חייב, אפילו אם לא הוציא זרע בפועל, כמו באשת איש, אף על גב דכתיב בה ש"ז.</p>	<p>לא, אלא ראויה להתעבר דווקא במירוק גיד. דאלת"ה לא הוה מוקמי קרא למעוטי העראה, אלא שלא כדרכה.</p>			
<p>אתא למעוטי העראה ושלא כדרכה. אבל על ביאה הראויה להזריע חייב, אפילו אם לא הוציא זרע בפועל, כמו באשת איש, אף על גב דכתיב בה ש"ז.</p>	<p>אתא למעוטי העראה ושלא כדרכה. אבל על ביאה הראויה להזריע חייב, אפילו אם לא הוציא זרע בפועל, כמו באשת איש, אף על גב דכתיב בה ש"ז.</p>		<p>לא, אלא ראויה להתעבר דווקא במירוק גיד. דאלת"ה לא הוה מוקמי קרא למעוטי העראה, אלא שלא כדרכה.</p>		